

2021-05-12

402-2186-2021

Avdelningen för Samhällsbyggnad och Miljöskydd
Annica Karlsson
010-2240167

Sölvesborgs kommun

Yttrande över undersökning om betydande miljöpåverkan inför detaljplan för del av Sölvesborg 3:5, Havsudden, centrala Sölvesborg, Sölvesborgs

Handlingar daterade 2021-04-22 för samråd enligt 5 kap. 11 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Er beteckning: 2021/22

Planens bakgrund och syfte

Planens syfte är att stödja allmänhetens fortsatta tillträde och bruk av platsen för olika allmänna ändamål, men också i viss del stödja byggnation som för besöksnäringen kan möjliggöra säsongsmässiga evenemang och sammankomster med handel samt servering.

Planområdet är beläget i Sölvesborgs centrum, vid brofästet mot Ljungaviken. Området är ca 7000 kvm stort och avgränsas i väster av järnvägsspår/Blekingebanan och i öster av havet. Söder om planområdet gränsar Fyra årstiders park och gästhamn, norrut angränsar naturområde utmed strandkanten och gång- och cykelväg norrut mot slottsområdet. Berörd fastighet ägs av kommunen.

Platsen utgörs idag av en markberedd grusplan omgärdad av parkarrangemang med brygga, gräsytor, utelek och gång- och cykelvägar. Området saknar idag permanent bebyggelse. På den stora centrala grusplanen finns däremot en tillfällig byggnad för kiosk/servering. Säsongsmässigt upplåts området för publika evenemang och viss näringsverksamhet såsom handel och servering.

För området gäller en stadsplan (nr 36) från 1939, som anger markanvändning för småindustri. Nuvarande användning med upplåtelse av marken för evenemang och säsongsbetonade verksamheter kan därmed endast vinna stöd i tidsbegränsade bygglov.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Sölvesborgs kommun har upprättat en checklista för att bedöma behovet av att upprätta en strategisk miljöbedömning. Kommunens ställningstagande är att ett genomförande av detaljplanen inte bedöms få betydande miljöpåverkan och att en MKB enligt 4 kap 34 § plan- och bygglagen (PBL) inte krävs.

Kommunens bedömning är att den befintliga miljön inte har sådana värden eller en sådan sårbarhet och att planens storlek och dess risker för människors hälsa och miljö inte är av en

2021-05-12

402-2186-2021

sådan omfattning att denna kan väntas leda till betydande miljöpåverkan. Detaljplanen utgör inte heller en del i ett sådant större utbyggnadsprojekt där de olika delprojekten sammantaget kan innebära betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning att en miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning inte behöver upprättas. Samråd med länsstyrelsen har härmed skett.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen redovisar sina synpunkter nedan som bör beaktas i det fortsatta planarbetet.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§

Riksintresse

Planområdet berörs av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap 6 § MB för Sölvesborg innerstad samt gamla slottsområdet, dock finns inga kulturvärden på Havsudden.

Blekinge kustbana som utgör riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap 8 § MB angränsar till planområdet i väster.

Länsstyrelsens bedömning är att exploatering enligt planförslaget inte bedöms påverka riksintressena påtagligt.

Natura 2000 och naturreservat

Delar av Sölvesborgsviken utgör Natura 2000-område samt naturreservat men berör inte planområdet. Förutsatt att markföroreningarna avhjälps bedöms inte Natura 2000-området påverkas negativt av planförslaget.

Hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning och erosion

Förorenad mark

Ett flertal provpunkter i flera undersökningar har påvisat föroreningshalter över MKM samt KM och det behövs ytterligare markundersökningar för att kartlägga och avgränsa föroreningarna i området. Planområdet ligger även inom riskzonen vid framtida havsnivåändringar vilket kommer att påverka spridningsrisken för föroreningarna i området.

Länsstyrelsen förespråkar generellt att marken i första hand bör vara lämplig för ändamålet redan innan en plan antas. Resultatet av efterkontrollen av avhjälpandet ska då visa att marken är lämplig för den nya markanvändningen. I det fall avsikten är att införa en planbestämmelse, enl. 4 kap. 14 § punkt 4 PBL, anser Länsstyrelsen att det antingen i plankartan eller i planbeskrivningen framgår vilka mätbara åtgärdsåtgärder (exempelvis PSRV eller mängd avlägsnad förorening) en lovsökande måste uppnå för att denna ska få sitt bygglov eller startbesked beviljat samt hur uppfyllandet av målet ska mätas (efterkontroll genom exempelvis samlingsprov, representativ halt, maxvärden eller Kg avlägsnad förorening).

2021-05-12

402-2186-2021

Dagvatten

Marken inom planområdet är förorenad. Med tanke på detta måste framtida dagvattenlösningar utformas så att föroreningar inte lakas ut och påverkar MKN eller Natura 2000-området. Planområdet riskerar även att översvämmas vid höga havsnivåer, vilket betyder att dagvattenlösningarna ska utformas så att de inte översvämmas vid höga havsnivåer.

Buller

Det finns idag inga krav på bullerutredningar för andra användningar än bostäder. Men med tanke på föreslagen användning är det viktigt att utforma området med en attraktiv ljudmiljö för besökare. Det är även viktigt att titta på hur ljud som genereras inom planområdet, exempelvis vid evenemang, kan påverka omgivningen.

Översvämning

Planområdet ligger inom riskzonen vid framtida havsnivåförändringar. Länsstyrelsen instämmer med kommunen om att eventuella byggrätter ska placeras så att de ligger på rekommenderade nivåer.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma om att bebyggelsens lokalisering är kommunens ansvar och om risk för naturolyckor föreligger måste planeringen utgå från att hantera riskerna. Plankartan kan förses med administrativ bestämmelse om att bygglov inte får ges förrän en viss skydds- eller säkerhetsåtgärd har genomförts med stöd av 4 kap. 14§ PBL. Byggnadsverk bör också utformas så att de skyddas mot skador från översvämning samt är tillgängliga och användbara även vid framtida högvatten.

Vid förtätning eller omvandling bör kommunen även studera hur stigande havsnivåer kan påverka befintlig infrastruktur och bebyggelse, t.ex. kan utrymme behöva reserveras för att upprätta skyddsåtgärder, exempelvis i form av vallar. Riskbilden för platsen måste på sikt hanteras så att även befintlig bebyggelse skyddas mot stigande havsnivåer. Istället för att enbart höjdsätta specifika planområden är det generellt mer ekonomiskt att utreda och hantera översvämningens risk i ett vidare perspektiv och införa skyddsåtgärder som även skyddar befintlig bebyggelse

Markförhållanden

Kommunen beskriver att området har problematiska geotekniska förutsättningar. Länsstyrelsen förutsätter att detta utreds i kommande planarbete.

Risk för olyckor

På Blekinge kustbana sker transporter av farligt gods och länsstyrelsen anser att en riskutredning ska tas fram under kommande planarbete.

MKN

Enligt 2 kap. 10§ PBL ska MKN följas vid planläggning. Miljökvalitetsnormer är bestämmelser om den lägsta godtagbara miljöskvalitet och är juridiskt bindande, fastställda av regeringen utsedd myndighet. Miljökvalitetsnormer finns för luft, vatten och buller.

”Frisk luft” är ett av riksdagens uppsatta miljöskvalitetsmål, där luften ska vara så ren att människors hälsa och djur, växter och kulturvärden inte skadas. För att uppnå detta mål är

2021-05-12

402-2186-2021

miljökvalitetsnormer ett av styrmedlen. Kommunerna har ansvaret att kontrollera luftkvaliteten för de flesta miljökvalitetsnormerna.

För ytvatten finns miljökvalitetsnormer för kemisk status (kvicksilver, TBT m.m.) och ekologisk status (bottenfauna, fisk m.m.). För grundvatten finns miljökvalitetsnormer för kemisk status och kvantitativ status (dvs. att det råder balans mellan uttag och nybildning av grundvatten).

Miljökvalitetsnormen för buller gäller omgivningsbuller från alla vägar, järnvägar, flygplatser och tillståndspliktiga hamnar. Den gäller även omgivningsbuller från vissa större, utpekade industrigrenar i de största kommunerna.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att det med tanke på planområdets läge inte bedöms finnas någon risk för att någon miljökvalitetsnorm ska överskridas.

Mellankommunala frågor och regionala förhållanden

Planförslaget bedöms inte påverka mellankommunala eller regionala förhållanden.

Strandskydd

Enligt miljöbalken återinträder strandskyddsbestämmelser då gällande detaljplan upphör att gälla och ersätts med en ny. Kommunen kan fatta beslut om att upphäva strandskyddet i en detaljplan om det finns särskilda skäl, vilka anges i miljöbalken 7 kap. 18 c §. Kommande planarbete får utreda om genomförande av detaljplanen kan komma att väsentligt förändra livsvillkoren för djur- och växtlivet eller påverka allmänhetens tillgänglighet till strandområdet.

Råd enligt 2 kap. PBL

Förhållande till ÖP

Området ligger inom den sammanhållna bebyggelsen i innerstaden och är inte mycket närmare beskrivet i Översiktsplan 2020, men ingår i område (F5) som syftar till utveckling av friluftslivet ”Mellan hamnen och Sölve, och område (K11) som syftar till att bevara kulturmiljön inom ”Den medeltida staden och handelsstaden Sölvesborg.” Området är markerat som del av viktiga stråk och samband som bör utvecklas, i knutpunkten mellan Hamnstråket, Brostråket och Sölvestråket. Vidare omnämns området att ”Stråket från Havsudden där gång- och cykelbron över Sölvesborgsviken angör, genombiblioteksparken och Stortorget, längs Södergatan och Järnvägs-gatan fram till rondellen vid Netto, utgör ett strategiskt stråk för utvecklingen av centrala Sölvesborg.”

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget följer översiktsplanens intensioner.

Vattenskyddsområde, VSO

Ett arbete pågår med framtagande av VSO, där Havsudden ligger inom den sekundära zonen. Området ligger inom grundvattenförekomsten Listerlandet-Sölvesborg som har otillfredsställande kemisk status pga. de höga halterna av bekämpningsmedel som finns i förekomsten. Den kvantitativa statusen är god.

2021-05-12

402-2186-2021

Planområdet utgör ett litet område inom kommande VSO och inom grundvattenförekomsten och innebär därmed begränsad påverkan. Men beroende på hur området förändras kan schaktningarna och andra åtgärder medföra risk att grundvattnet förorenas.

Området innehåller markföroreningar från tidigare verksamheter, såsom PAH samt olika tungmetaller, Barium och aromater, och riskeras att spridas till grundvattnet som används till dricksvatten. Omfattande undersökningar behöver därför göras för att minimera denna risk. Vid schaktning är det också risk för saltvatteninträngning då Havsudden ligger precis intill Sölvesborgsviken. Detta behöver man ta hänsyn till vid åtgärderna och det kan också bli aktuellt med efterbehandling.

Koppling till miljömålen

Länsstyrelsen anser att den fysiska planeringen utgör ett viktigt verktyg för att uppnå miljömålen. PBL (2010:900) är direkt knuten till miljöbalken, enligt dess 2 kap 2 §. Miljömålen ska enligt miljöbalkspropositionen (1997/98:45) vara vägledande vid tillämpningen av miljöbalken.

En översiktlig redovisning av miljömål på olika nivåer, det nuvarande miljötillståndet och planinnehållets förhållande till detta redovisas på ett bra sätt i handlingen.

Klimatanpassning och begränsad klimatpåverkan

Länsstyrelsen anser att all planering bör ta hänsyn till effekterna av ett förändrat klimat. I ett framtida klimat väntas värmeböljor bli allt vanligare och mer ihållande. Ett integrerat system av gröna- och blåa infrastruktur ger ekosystemtjänster som, förutom att vara viktiga för dagvattenhanteringen, också har en betydande klimatreglerande effekt som bidrar till att minimera urbana värmeöar och öka komforten i både inomhus- och utomhusmiljön.

Länsstyrelsen vill göra kommunen uppmärksam på de nya krav på laddinfrastruktur för laddfordon som kommer av EU:s energiprestandadirektiv. Lagen trädde i kraft den 15 maj 2020. Laddning av elfordon är ett nytt egenskapskrav i plan- och bygglagen (PBL) som infördes den 15 maj 2020. Vilka byggnader som ska ha utrustning för laddning av elfordon eller förberedelse för laddning genom så kallad ledningsinfrastruktur framgår av plan- och byggförordningen (PBF).

Social robusthet, tillgänglighet och användbarhet

Barnkonventionen blev en del av svensk lagstiftning från den 1 januari 2020. Det är viktigt att trygghet och säkerhet implementeras i arbetet med detaljplanen. Dvs trygghet till/från busshållplatser, till skola m.m. för att ingen, såväl unga som äldre ska känna sig otrygga. Det är även av vikt att områden som är allmänna tillgängliggörs för funktionshindrade. Länsstyrelsen anser att kommunen i kommande planhandlingar bör redogöra för de sociala frågorna samt tillgängligheten.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av funktionschef Lena Ekroth med planarkitekt Annica Karlsson som föredragande. I ärendet har även miljöskyddshandläggare Anna Algö och Lotte Minas samt vatten- och miljöskyddshandläggare Susanna Svensson deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

2021-05-12

402-2186-2021

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.